

Dit is de rubriek voor kleine, maar bijzondere belevenissen van lezers die het doorvertellen waard zijn. Wilt u ook een persoonlijke noot, observatie of ervaring delen met de lezers van Zeilen? Schrijf het van u af en mail het naar de redactie via info@zeilen.nl. Bij publicatie ontvangt u een mooie vergoeding.

Klein avontuur

Als kajuitzeiler heeft Kees Post menig water gezien. Maar hij blijft ook gek op open boten. Nadat hij zijn kajuitjacht heeft verkocht duurt het dan ook niet lang voordat hij een Randmeer heeft liggen. En waarom niet daarmee het IJsselmeer op?

TEKST KEES POST FOTO'S KEES POST, JACHTWERF HEEG EN HENK LIGTHART

De Waddenzee is prachtig zeilwater, de Noordzee is een uitdaging en de Atlantische Oceaan een avontuur. Mijn Randmeer is een mooie 'tussenboot' voor het pure zeilen, zoals de Waterrat het uitlegt aan de Mol: *"Believe me, my young friend, there is nothing - absolute nothing - half so much worth doing as simply messing about in boats. (...) In or out of 'em, it doesn't matter."* Hoe waar die laatste zin is, zal op deze tocht wel blijken.

Solo

Op donderdag 15 september 2011 wordt een stralend weekend voorspeld. Het water lonkt, maar ik wil ook naar een reünie in Zaandam. Zal ik mijn Randmeer solo over het IJsselmeer zeilen, van Friesland naar de Zaanstreek? Voor een windverwachting bel ik meteoromagiër Gerrit Hiemstra. In 2010 zeilden we zijn mooie Swan 47 over de Atlantic en Gerrit leerde me veel. Ik vertel hem het plan. "Ga vroeg", zegt Gerrit, "de zuidoost vier zet 's middags door naar zuidoost vijf." Bakstagwind! Een Randmeer op ruim water kan dat hebben. Ik ga.

Op donderdagavond laad ik in. Veiligheid is prioriteit één. Ik moet alarm kunnen slaan als ik over de muur zou gaan. In mijn jack bind ik een waterdichte handmarifoon en een telefoon. Ook stop ik twee vuurpijlen en een rooksignaal in mijn jack, in waterdichte kokers. Om een accurate positie te kunnen doorgeven, prop ik een gps in mijn borstzak. Vanwege petmaat 62 had ik bij de mariniers de bijnaam Grotekop. Mijn craniale afkoeling is zorgwekkend, dus ik neem een dikke neopreen muts mee. Een doos vuurwerk en de EHBO-tas gaan in de achterbun. Droge kleding stop

ik in een waterdichte zak. Kaarten, dekkompas, peilkompas. Anker met kettingvoorloop. Waterdicht verpakte slaapzak. Een zoeklicht en, uiteraard, een automatisch reddingvest. Lifeline? Nee, op een open boot wil ik vrij bewegen. De EPIRB gaat in een waterdichte zak, die weer in een tonnetje gaat. De EPIRB activeert als 'ie nat wordt en ik wil geen vals alarm slaan.

Zoemend roerblad

Op vrijdagmorgen gooi ik om 08:00 uur los in Akkrum. De zon jaagt op de laatste mistflarden. Eerst zeil ik zuid over het Sneekermeer en het PM-kanaal. Na de Prinses Margrietsluis in Lemmer bereid ik de boot voor. Voorzichtigheidshalve zet ik een rifje. Ik borg de roerpin met een splitpen, zodat de golven het roer niet kunnen loswrikken. De water- en de benzinetank stouw ik aan de hoge kant. Zeilpak en reddingvest aan, marifoon op kanaal 1. Ik luister het weerbericht van de Centrale Meldpost en geef aan het thuisfront door dat ik vertrek. Lekko!

In de baai van Lemmer loopt een beschaafd golfje. Ik drink koffie en bedenk dat ik bij deze wind gemakkelijk terug kan zeilen naar de sluis, als het te wild wordt. Maar ook twee mijl verderop houdt de Randmeer zijn voordek keurig droog in de toenemende chop. De boot past precies tussen twee golven en het zoemende roerblad geeft aan dat de boot wil planeren. Ik trek het zwaard op en schud

Die oversteek was staatsgeheim, want pa was mordicus tegen

het rif eruit. En inderdaad: we sproeien vooruit. Het zeilt prachtig, als een Laser op het Heegermeer. Als alle jachten buiten gehoorsafstand zijn - je moet je talenten kennen, maar ook je beperkingen - zit ik zingend in de kuip. Die torens, is dat Enkhuizen al? Jawel! Ik zeil naar de sluis en schut op de motor.

Na de sluis wissel ik kaart 1810.4 voor 1810.9. De nieuwe koers wordt halve wind op 210°. Dan krijg ik een sms van Gerrit: 'Vijf Beaufort op Houtribdijk, by the way.' Drie minuten later heb ik Gerrit's vijfje al te pakken. De boot helt en ik schuif in de voetbanden. Met mijn 105 kilogram moet ik behoorlijk plat hangen. Ik betrap mezelf op het overdenken van 'what-ifs'. Als het voorstag breekt, wat doe ik dan? Als die voetband breekt, wat dan? De grijze massa zeilt mee.

Langzaam betreft de hemel. Het bliksemt boven Amsterdam. Ik hoor de donder niet, dus het onweer is veraf. Zal ik schuilen in de vluchthaven van Wijdenes? Vijftiende jaar geleden schuilden mijn broer en ik daar ook voor een onweer, in onze vorige Randmeer. Die oversteek was staatsgeheim, want pa was mordicus tegen. Vreemd dat ik

Ik word een paar meter achter de boot aangetrokken. Met een plof springt mijn vest open

nu op dezelfde plek in eenzelfde boot... Maar vandaag schuil ik niet.

Weather routing

Een dik uur later zoek ik de aanloopton van de Gouwzee. Waar blijft die ton? Ik zit te fluiten in de motregen. *Nothing half so much worth doing as simply messing about in boats.* Jolig hang ik zover achterover dat ik het water boven zie en de hemel onder. Wat is dat? Daar hangt een ton onderstevoben aan het water. Hebbes! Ik mik op de lichtmasten van FC Volendam en leg aan om 19:00 uur. Elf uur gevaren. Grijns.

Mamma Mia haalt me op en brengt me zaterdag naar de reünie. Mooie mensen, mooie verhalen, koude biertjes. Om middernacht krijg ik een sms van Gerrit: 'Morgenochtend ZW3-4, middag ZW5.' Ha, ik ben de enige Randmeer met weather routing! Als ik die nacht in bed stap, heb ik al zin in de thuisreis.

Koppie onder

Zondagochtend in Volendam gaan de lappen omhoog om 08:15 uur. Bakstagwind naar Enkhuizen, alweer mazzel. Al surfend gaat het zo hard dat ik de genua inrol. Boegwater spuit opzij. Ik kniel op de bodem om geconcentreerd te sturen. De ochtendkoffie slaan we even over. Hardop dank ik Ricus van de Stadt voor zijn ontwerp. Fijne boot. Onder de wal bij Oosterleek gaat het hozen. Lekker fris, even douchen na het feest. Drijfmat schut ik in de sluis van Enkhuizen. Een jachtschipper kijkt meewarig, maar dat hoeft niet. Ik heb het leuk.

Op het noordelijk IJsselmeer pik ik windje vier op. Lucht en water blijven antraciet, maar de regen stopt. Fok te loevent en eindelijk een bakkie. Als ik een Breehorn 37 oploopt, maakt de bemanning foto's. "Gaaf hard, hè?" Bij het Vrouwenzand loef ik naar halve wind. Hangend in de voetbanden komt het mastenbos van Staveren snel dichterbij. Ineens zie ik dat mijn laarzen zich aftekenen tegen de hemel. Koud water stroomt mijn kraag in. Mijn voetband is geknapt; ik ga met een koprol achterover het IJsselmeer in. Vreemd dat zulke dingen zich altijd in slow motion lijken af te spelen. Ik ga koppie onder. Er is geen angst. Ik had gisteren al bedacht wat ik zou doen als mijn voetband zou breken. Reflex uit de Laser: schoot vasthouden! Ik word een paar meter achter de boot aangetrokken. Met een plof springt mijn vest open. De aangetrokken grootschoot zorgt voor druk op het achterschip en het scheepje loeft braaf in de wind. Dan lig ik naast de boot. We liggen stil. "Let op hoe snel ik binnen ben", zeg ik hardop tegen mezelf. Moreel is alles nu.

Tevreden

Ik gooi mijn armen over het boord. Ik probeer me op te trekken, maar het reddingvest zit in de weg als een welgevulde gele bh. Ik druk het zwarte dopje omgekeerd in de ventielbuis en laat het vest half leeglopen. Ik trek me op aan de dekrand en maak een zwemslag met mijn benen. Als een zeehond in het slik glibber ik de kuip in. Terug aan boord binnen dertig seconden! Ik druip uit, pak de helmstok - de schoot heb ik nooit losgelaten - en zeil door. De marifoon kraakt en de Centrale Meldpost meldt dat het zwemwater 15,6 graden warm is. Het is niet koud, maar de natte kleding onder mijn zeilpak hangt zwaar en ongemakkelijk aan mijn lijf.

In de sluis van Staveren bel ik de wettige liefallige en meld mijn koprol. Ja, alles is oké. Na de sluis trakteer ik mezelf op een verschoninkje. Ik inspecteer de voetband, die er uitziet als nieuw. Hij blijkt gebroken te zijn langs een stiknaad. Lijnen los maar weer. Na een zonnige middag op de meren leg ik om 20:00 uur tevreden aan in Akkrum. We hebben weer wat beleefd.

Epiloog

Was deze exercitie interessant of idioot? Objectief gezien is vrijzwemmen niet handig tijdens solotochten. In dit geval viel het risico mee - althans, dat vind ik zelf. De 'periode van bruikbaar bewustzijn' in mijn kleding (gesloten zeilpak, neopreen muts) is bij deze watertemperatuur bijna vijf uur. Ik had een telefoon, marifoon, gps en vuurwerk in mijn pak. Het was druk, dus het alarmeren van buurjachten of de Centrale Meldpost was eenvoudig geweest. Voor mijn gemoedsrust is belangrijk dat ik geen redders in gevaar heb gebracht. De recreatievaart had me immers kunnen oppikken en dit weer was voor de KNRM een makkie. Angst was er niet. In het water zijn is me zeer vertrouwd. Ik doe aan surfen, zeilen en zeekajakken. Ik sneed al vaak touw uit schroeven en ik deed op de Atlantic een inspectie onder de Swan. *In or out of 'em, it doesn't matter.*

Minstens één fout heb ik gemaakt. Zeekajakkers kleden zich volgens het adagium: *"Dress for the water, not for the weather"*. Een droogpak of een laag neopreen onder mijn zeilpak was nog veiliger geweest. Ik twijfel nog over die lifeline. Op een jacht draag ik die altijd, maar in een open boot is dat niet vanzelfsprekend. En ach, zeilde Van Riet-schoten niet zijn Draak naar Denemarken? Organiseert de NVvT niet de Small Ships Race, met pocketcruisers over die onbeschaafde Noordzee? We vinden - mits we goed voorbereid uitvaren - enig risico toch nog altijd acceptabel? Hoe uw vonnis ook luidt, dit prachtige weekend blijft me altijd bij. *Fair winds, sail safe.* ●